

KONTEKSTAS

Konteksto apžvalga

Konteksto apžvalgoje kalbama apie absoliutų mokytojų, o ne etatų skaičių: yra nemaža dalis mokytojų, dirbusių keliose mokyklose – kiekvienoje mokykloje ne visu etatu (žr. lentelę).

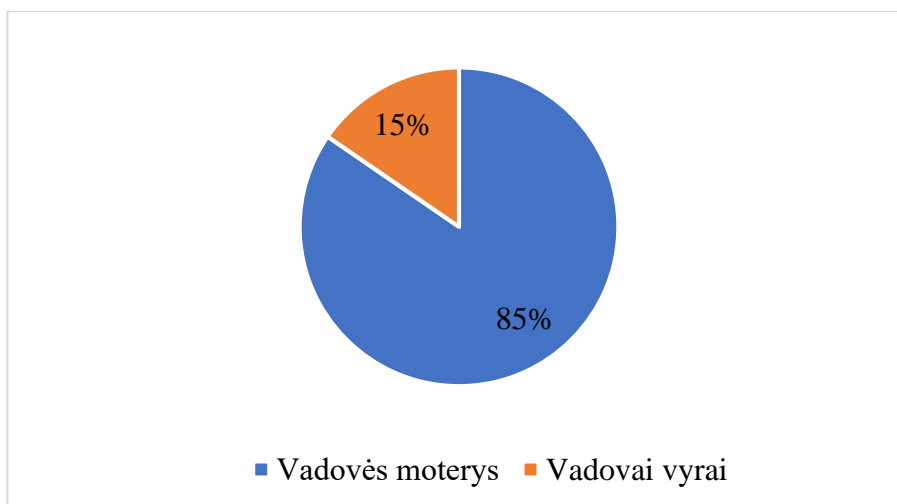
Šalies pedagoginių darbuotojų pasiskirstymas

Ikimokyklinio ugdymo pedagogai	Priešmokyklinio ugdymo pedagogai	Bendrojo ugdymo pedagogai		Profesinio mokymo pedagogai	Neformaliojo vaikų švietimo pedagogai	Vadovai, jų pavaduotojai ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai
		1–4 klasių mokytojai	5–12 klasių mokytojai			
11 576	2 114	8 168	21 422	1 013	5 796	4 376

Daugiausia pedagogų 2019–2020 mokslo metais dirbo bendrojo ugdymo mokyklose.

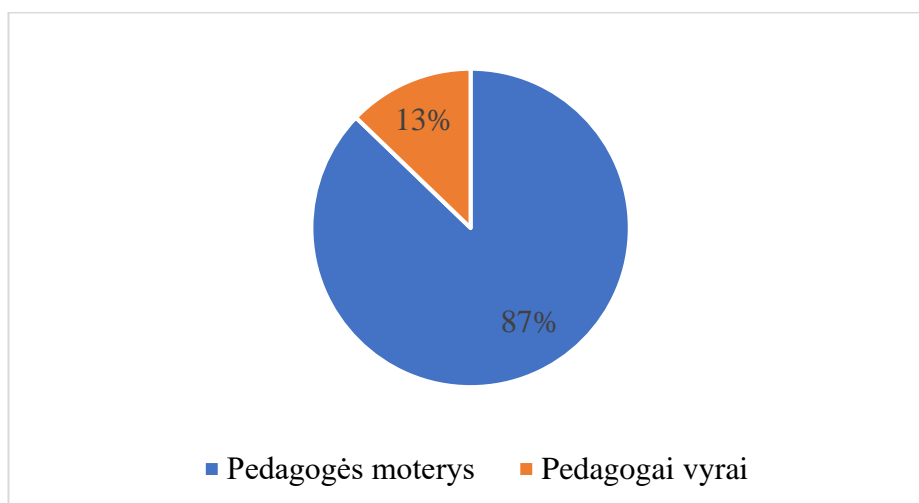
Pedagoginių darbuotojų tendencijos pagal lytį

Pagal ŠVIS duomenis nustatyta, kad 85 proc. ugdymo įstaigų vadovų, jų pavaduotojų, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų pareigas eina moterys (žr. 1 pav.). Reikia pastebėti, kad moterys vadovo pareigas dažniausiai eina ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigose.

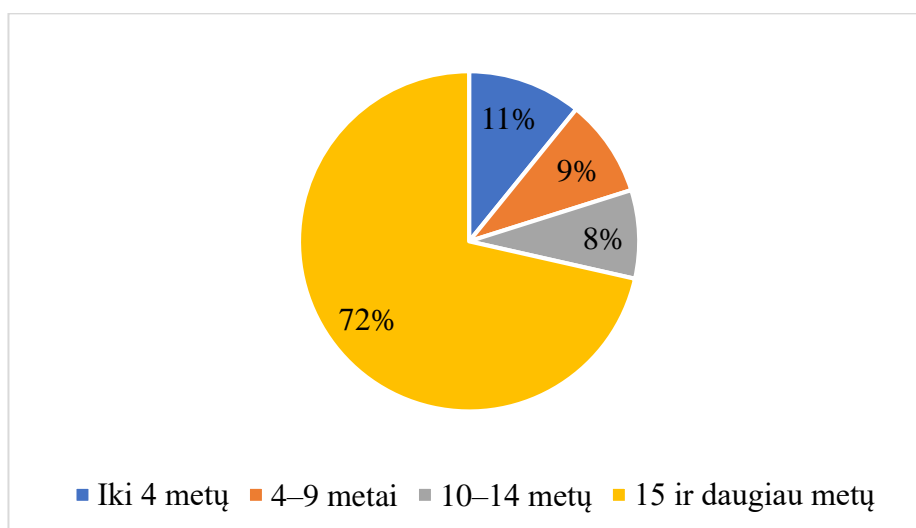
1 pav. Ugdymo įstaigų vadovų pasiskirstymas pagal lytį

Šie skaičiai rodo akivaizdų lyčių disbalansą, būdingą ne tik ugdymo įstaigų vadovų atvejui, bet ir apskritai pedagoginių darbuotojų pasiskirstymui pagal lytį (žr. 2 pav.).

2 pav. Pedagoginių darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį

Svarbus faktas, į kurį būtina atsižvelgti vertinant demografinius veiksnius, – mokytojų darbo stažas (žr. 3 pav.). Statistinė tyrimo duomenų analizė rodo, kad toks respondentų pasiskirstymas pagal pedagoginio darbo stažą – ganėtinai tolygus visose savivaldybėse ir tendencijos išlaikomos tos pačios, kurias vertinant, matyti slinktis į vyresnio amžiaus darbuotojų pusę. Akivaizdu, kad Lietuvoje mažai jaunų pedagoginių darbuotojų, ir gerokai daugiau turinčių 15 metų ir didesnę pedagoginio darbo stažą – 72 proc. Tai yra mažiau nei Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalių vidurkis – 11 proc.

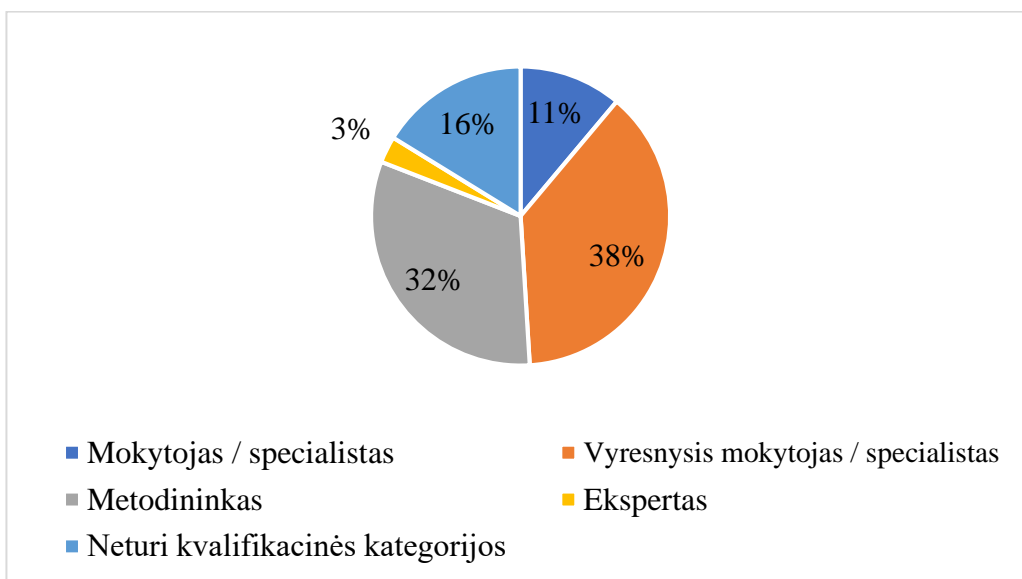

3 pav. Pedagoginių darbuotojų pasiskirstymas pagal darbo stažą

4 pav. pateikti duomenys leidžia teigti, kad respondentų pedagoginė kvalifikacija šalies švietimo įstaigose pasiskirstė atitinkamai: pagal kvalifikacinę kategoriją didžiausią bendrojo ugdymo mokytojų dalį sudaro vyresnieji mokytojai ir mokytojai metodininkai, mažiausią – mokytojai ekspertai. Pasižiūrėjus į atskiras savivaldybes, padėtis jose labai panaši ir vis dėlto galima teigti, kad respondentų kvalifikacinės kategorijos ir patirtis pedagogų kvalifikacijos tobulinimo srityje, aktyvus

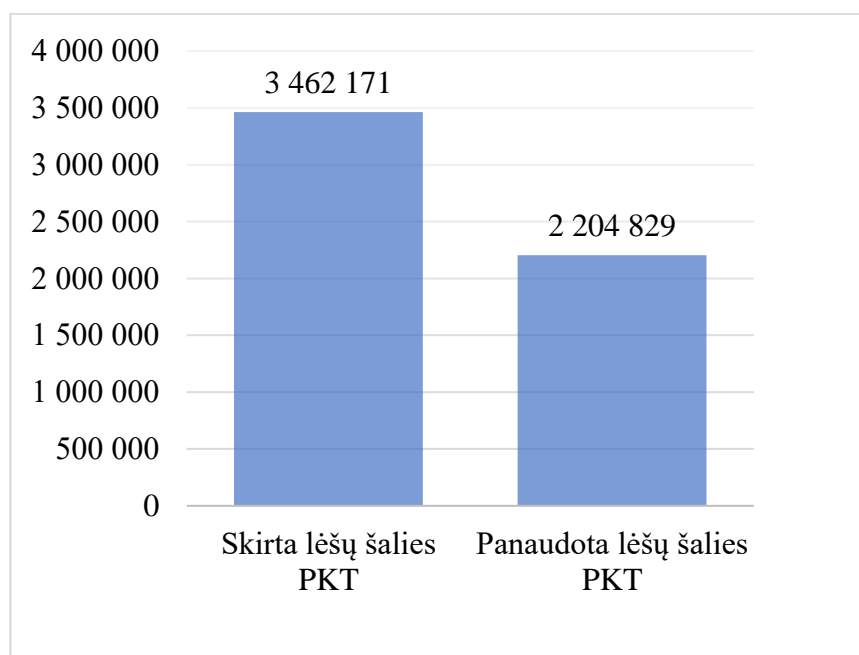
dalyvavimas švietimo darbuose ne tik savo institucijos, bet ir regioniniu bei šalies lygmeniu liudija apie tinkamą šalies pedagoginių darbuotojų kompetenciją. Bet, kaip teigiama švietimo būklės analizės leidinyje „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose 2017“, „nors daugėja aukštos kvalifikacijos mokytojų, bet nepasiekama ryškios šalies mokinių pasiekimų pažangos“. Ir nors tikėtina, jog pedagogų kvalifikacinė kategorija turi įtakos kokybiniam ugdymui ir požiūriui į jį, „taip yra ne visais atvejais, <...> ryškūs mokytojų kvalifikacijos skirtumai regionuose“.

Atkreipiamas dėmesys, jog ugdymo įstaigose dar dirba 16 proc. neturinčių kvalifikacinės kategorijos pedagoginių darbuotojų. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas siejamas su mokytojų poreikiais įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją, tačiau kvalifikacinių kategorijų suteikimo tvarka, kaip rodo praktika, ne visada tenkina pedagogus.

4 pav. Pedagogų pasiskirstymas pagal kvalifikacinę kategoriją

Lėšų, skirtų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo veikloms įgyvendinti šalies savivaldybėse, 2020 m. skirta 3 462 171 euras, panaudota mažiau (64 proc.) – 2 204 829 eurai (žr. 5 pav.).

5 pav. PKT skirta ir panaudota lėšų (eurais)